

ELOGHOSA OSUNDE

ΑΛΗΤΕΣ!

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης

διόπτρα

Υπάρχουν απλοί και καλοί και ευθείς
και καλότροποι άνθρωποι, το δίχως άλλο.

Αλλά τούτο το βιβλίο δεν είναι γι' αυτούς.

«Αν διαπιστώσεις ότι η φαντασία σου
δεν μπορεί να σταματήσει την παραγωγή
γραφών των Μηχανών Θανάτου, μπλόκαρέ τη.
Αποσυναρμολόγησέ τη. Αναπρογραμματίσέ τη.
Ονειρέψου Ηλιόφως. Φτιάξε Ηλιόφως.
Είμαστε οι Μάγοι.
Φτιάξε Μαγεία».

ΚΡΙΣΤΑ ΦΡΑΝΚΛΙΝ

• • •

«Όλοι οι παράδεισοι, οι ουτοπίες όλες είναι σχεδιασμένες
από αυτούς που δεν είναι εκεί,
από ανθρώπους που δεν τους επιτρέπεται η είσοδος».

ΤΟΝΙ ΜΟΡΙΣΟΝ

• • •

«Οι ορισμοί ανήκουν στους οριστές
και όχι στους οριζόμενους.
Αυτό που κατά τη γνώμη μου συνιστά την αντιπαράθεση
σχετικά με την πολιτική ορθότητα είναι η εξουσία να ορίζεις.
Οι οριστές θέλουν την εξουσία να ονοματίζουν.
Και οι οριζόμενοι τώρα τους παίρνουν αυτή την εξουσία».

ΤΟΝΙ ΜΟΡΙΣΟΝ

1. Αλήτης (ουσ.)

Ορισμός:

Άνθρωπος που περιπλανιέται από μέρος σε μέρος και δεν έχει σπίτι.

Συνώνυμα: περιπλανώμενος, πλανόδιος, νομάς, οδοιπόρος, πλάνης, άστεγος, ταξιδευτής, Τσιγγάνος, περιπλανητής, πλανόβιος, ρακοσυλλέκτης στην παραλία, πρόσωπο χωρίς μόνιμη διεύθυνση/διαμονή, διαβατάριχο πουλί, πέτρα που κυλάει.

Με άλλα λόγια: ένας αποσυνάγωγος, ένας αταίριαστος, πολλοί.

2. Αλήτης (επίθ.)

Ορισμός:

Που δεν έχει μόνιμη κατοικία.

Συνώνυμα: πλανόδιος, νομαδικός, πολυπλανεμένος, περιπατητικός, πολύπλαγκτος, φιλαπόδημος, φερέοικος, ανέσπιος, άστεγος, αποδημητικός, μεταναστευτικός, πρόσφυγας, εκτοπισμένος, ξεριζωμένος, πλάνης, άστατος.

Με άλλα λόγια: στην πόλη, αλλά όχι της πόλης· ήτοι,

αλησμόνητα δίχως της πόλης την αγάπη. Με άλλα λόγια: ένας τρομερά γιγάντιος όγκος της χώρας. Με άλλα λόγια: όχι πάντα κατ' επιλογήν.

3. Αλήτης (ουσ.)

Ορισμός [νιγηριανά]:

Στις πολιτείες Μπάουτσι, Γκόμπε, Τζιγκάουα, Καντούνα, Κάνο, Κατσίνα, Κέμπι, Σοκότο, Γιόμπε και Ζαμφάρα «οιοσδήποτε άρρη ενδύεται ως θήλυ σε δημόσιο χώρο ή επιδίδεται στη σοδομία για λόγους βιοπορισμού ή ως επιτήδευμα» θεωρείται αλήτης.

Στις πολιτείες Κάνο και Κατσίνα «οιοσδήποτε θήλυ ενδύεται ως άρρεν σε δημόσιο χώρο» θεωρείται αλήτισσα.

Στις πολιτείες Μπάουτσι, Γκόμπε, Τζιγκάουα, Καντούνα, Κάνο, Κατσίνα, Κέμπι, Σοκότο, Γιόμπε και Ζαμφάρα «αδιόρθωτος αλήτης» είναι «οιοσδήποτε ο οποίος, αφότου καταδικάστηκε ως αλήτης, διαπράττει οιοσδήποτε παραβάσεις οτινες θα τον καταστήσουν υπόλογο, ώστε να καταδικαστεί εκ νέου».

Συνώνυμα: [λογοκριμένο], [λογοκριμένο], γαμημένος [λογοκριμένο], [λογοκριμένο], αναθεματισμένος [λογοκριμένο], [λογοκριμένο].

Με άλλα λόγια: κυνηγημένος. Με άλλα λόγια: καταζητούμενος. Με άλλα λόγια: που λειτουργεί στα κρυφά. Με άλλα λόγια: αόρατος, υπερορατός, απειλή, μπελάς.

Επιβάλλονται ποινές.

Αναζητούν επίσης:

Προσβολή δημοσίας αιδούς (ουσ.)

Ορισμός [νιγηριανά]:

...άτομο που διαπράττει πράξη προσβολής της δημοσίας αιδούς «εκτιθέμενο γυμνό δημοσίως ή παρεμφερείς πράξεις ικανές να διαφθείρουν τα χρηστά ήθη».

...άτομο που διαπράττει πράξη προσβολής της δημοσίας αιδούς «φιλώντας δημοσίως, εκτιθέμενο γυμνό δημοσίως και άλλες παρεμφερείς πράξεις, προκειμένου να διαφθείρει τα χρηστά ήθη».

...άτομο που διαπράττει πράξη προσβολής της δημοσίας αιδούς με το να «διαπράξει οιοδήποτε σεξουαλικό αδίκημα εναντίον των κανονικών ή συνήθων προτύπων συμπεριφοράς».

Με άλλα λόγια: κοινός. Με άλλα λόγια: καθημερινός. Με άλλα λόγια: αθέατος εσκεμμένα, για κάποιον λόγο. Με άλλα λόγια: σάπιος ίσαμε τη ρίζα, σάπιος στο κεφάλι, σάπιος ως την κορυφή.

Πρόσθεστη σημείωση: «[Ορισμένες πολιτείες] δεν ορίζουν την προσβολή της δημοσίας αιδούς. Απεναντίας, οι νόμοι τους λένε: “Οιοσδήποτε διαπράττει πράξη προσβολής της δημοσίας αιδούς επί άλλου δίχως τη συναίνεσή του ή με χρήση βίας ή απειλεί άλλον να συνεργήσει μαζί του στη διάπραξη τέτοιας πράξεως θα τιμωρηθεί”».

Με άλλα λόγια: θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη. Με άλλα λόγια: βιασμός, πάντα. Με άλλα λόγια:

θα πρέπει να είναι αντικίνητρο.
Με ψιλά γράμματα: ενίοτε συγγνωστό.*

* Ανάλογα με το...

και ιδίως εάν ο δράστης είναι/έχει...

Ή το θύμα είναι/έχει...

...

...

[Χίλια συγγνώμη. Συγχωρήστε τη δυσλειτουργία ήδη στις αρχές της ιστορίας. Γίνεται ολοένα πιο δύσκολο να διαβάσεις τούτο το κομμάτι του νόμου είναι γραμμένο με αόρατο μελάνι.]

ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ

Ένα μάτι σ' ακολουθεί και το ξέρεις. Όπου κι αν πας, πάντα σε κοιτάει. Το μάτι καμωμένο είναι από ανθρώπους. Το μάτι δεν βλεφαρίζει, λίγο μιλάει για ύπνο. Το μάτι είμαστε εμείς, περίεργοι. Το μάτι είναι μια πόλη· αυτό το μάτι είναι και το Λάγος. Ο Έκο. Τούτο το μάτι είναι κουτσομπόλης, υποκριτής. Ένα μάτι είναι απ' τη φύση του ακόρεστο, ναι. Όλοι μας το ξέρουμε. Αλλά αυτό είναι ένα μάτι με υπέρμετρο πληθυσμό, με πείσμα ισχυρό και είκοσι ένα εκατομμύρια κορμιά. Ένα μάτι που ψωμολυσσάει. Είναι ένα μάτι γεμάτο ψέματα, γεμάτο στόματα, γεμάτο μυστικά, γεμάτο θάνατο. Κι αυτούνοι δεν μας παίζουν εμάς, γιατί είμαστε πολύ μέσα σ' αυτό το μάτι. Κι είμαστε κι *αμέμπο*.¹ Αδιακρισία. Υπηρεσία ματιού. Κορμί φιλοπερίεργο. Κι έτσι και το πνεύμα μας. Ποιος θα 'θελε να μας προκαλέσει; Εσείς δεν μας βλέπετε εμάς; Και ποιος τους γέννησε αυτούνους;

Το λοιπόν, ποιοι σας κοιτάνε; (Εμείς.)

Ποιοι σας κρίνουν; (Οι πάντες. Εμείς.)

Ποιοι ξέρουν ότι προσπεράσατε εσείς εσάς; (Εμείς.)

Ποιοι θα ζητήσουν κι άλλα, ακόμα κι αν μας
δώσετε ό,τι θέλουμε; (Οι πάντες. Εμείς.)

Ποιοι θα πάνε να σας χτίσουν ασφαλές σπίτι; (Δεν
θα 'στε εσείς;)

Ποιοι θα σώσουν την παιδική καρδιά σου; (Ποιοι,
αν όχι εμείς; Εμείς δεν σε γεννήσαμε;)

Ποιοι το αληθινό σου πρόσωπο γνωρίζουν; (Μα
εμείς.)

Ποιοι μπορούν να κλείσουν την πόρτα και δάκρυα
στα μάτια να μας φέρουν; (ΠΟΛΥ ΑΝΟΗΤΗ
ερώτηση!)

Ποιοι σώζουν και μας ξαναδίνουν το βλέμμα; (Μα
εσύ. Μονάχα εσύ).

(Είσαι μαζί μου;)

Επομένως, αν μας τσακώσεις να σε κοιτάμε, αν είσαι τυχε-
ρός τόσο, που να δεις το βλέμμα μας στο κορμί σου, αν δεις τη
σπάθα που κάποιο χέρι κραδαίνει, χέρι σ' άλλου τον ώμο να
βαραίνει, φωτιά σ' ενός άλλου το δάσος, καλά θα κάνεις την
πλάτη να γυρίσεις. Μην κοιτάξεις πίσω, μη σιμώσεις. Γύρνα
την πλάτη σου. Έλεος δείξε προς τον εαυτό σου, τάχυνε το
βήμα σου. Γύρνα την πλάτη σου. Γιατί, αν περιμένεις εμείς να
γυρίσουμε την πλάτη μας και να πάρουμε δρόμο, τότε, καλό
μου, την πάτησες· του βλέμματός μας το βάρος σίγουρα θα σε
ξεπαστρέψει.

ΤΑΤΑΦΟ

(ΓΕΝΕΣΙΣ)

Ανθρωπος κανέννας, ζωντανός ή νεκρός, δεν έχει δει ποτέ το πρόσωπο του Έκο. Μήτε άνθρωπος κανέννας έχει ακούσει του Έκο τη φωνή, γιατί ο Έκο σ' ανθρώπους δεν μιλάει. (Τι μασκαράτα θαρρείς είναι τούτη;)

Το λοιπόν, εν αρχή ην ο Έκο. Ο Έκο κοίταξε το άναρχο αγανές κορμί του –όπου το τιμέντο συναντάει λιμνοθάλασσες κι ακρογιαλιές και γέφυρες και θόρυβο και χλαπαταγή μεγάλη– και είπε ότι καλόν εστιν.

«Γενηθήτωσαν ζωές!» είπεν ο Έκο και μεμιάς γεννήθηκαν ζωές.

Επίσης όμως ο Έκο μπόρεσε να προβλέψει τι επέρχεται το πνεύμα της πόλης ήξερε ότι, εάν δημιουργούσε τα τέκνα του κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν του ταραγμένου εαυτού του, φτύνοντας προς τα έξω ένσαρκους κατοίκους γεννημένους με μάσκες στο πρόσωπο, τότε αυτοί, όπως ο ίδιος ο Έκο, θα ήταν ταραγμένοι. (Ξέρεις από πόσα μπορείς να ξεφύγεις με μια μάσκα;) Κάθε δύναμη που το βάρος της αξίζει χρειάζεται μάτια στο μπροστινό της μέρος, μάτια στην πλάτη, μάτια στα πλαϊνά, μάτια αντί για καρδιά, μάτια στους δρόμους να χιμάνε. Για να μείνεις υπεράνω των πραγμάτων όλων, πρέπει να τα προβλέψεις πρώτα. Ο Έκο ήξερε ότι χρειαζόταν κάτι παραπάνω από

τον ίδιο για να ν' αποτρέψει τους *ουαχάλα*² που θα έφερναν τα τέκνα του. Κι έτσι, ο Έκο μάς δημιούργησε και μας στρατολόγησε όλους: ελέγχοντα πνεύματα, αν θέλεις. Αφτιά για τη δική του ακοή, κεφάλια για σκέψη γοργή, μικρόφωνα για να μεταδίδουν κάθε του μήνυμα (ευλογία ή τιμωρία, προειδοποίηση ή εγκώμιο) και μάτια παντού για να παρακολουθούν για λογαριασμό του – κι εγώ είμαι ένα από αυτά.

Ορθά μας έφτιαξε ο Έκο φυσικά· η πόλη χρειάζεται όλα τα χέρια που μπορεί να βρει, μιας και τόσο ξέφρενα ξεφεύγει απ' τον έλεγχο. Κι έτσι κάνουμε ό,τι μπορούμε για να βοηθήσουμε τον πολυόμιματο θεό, κύρη και αφέντη της πρωταρχικής απόλαυσης· την αναδευόμενη μάζα σάρκας που είναι καθισμένη σ' έναν επιχρυσό θρόνο καμωμένο από τις εκπαιδευμένες ράχες των τέκνων του, με μια *αγκμπάντα*³ να ξεχύνεται χρυσοκέντητη, αγιασμένη από χιλιάδες χέρια.

Ο Έκο πάντα ξέρει ποιο είναι το καλύτερο για μας. Έτσι, όταν η πόλη μάς ανέθεσε τον λαό μας, ανάλογα με την προσωπικότητά μας, την αδυναμία μας, το πόση κακουχία κάθε ζωή μπορεί να υπομείνει και πόσο καθέννας μας θα άντεχε, εκλάβαμε τις αναθέσεις μας ως εγκώμια και τις αποδεχτήκαμε δίχως να κάνουμε ερωτήσεις. Αλλά εγώ ήμουν του Έκο ο εκλεκτός, ο ευνοούμενος· ο Έκο ήταν ο *έγκμπον*⁴ μου, ο μέντοράς μου, αυτός που τα πάντα μου δίδαξε, κι εγώ ήμουν ο *αμπούρο*,⁵ ο Μικρούλης του, το δεξί του χέρι και ο άγγελος στου Έκο την καρδιά.

Με πείραζε μερικές φορές ο Έκο για την αποτελεσματικότητά μου –πόσο καλός ήμουν στο να συλλέγω γεγονότα, να βλέπω, να εκτελώ εντολές– κι από τούτη τη γλυκιά εκτίμηση της σβελλάδας μου γεννήθηκε το όνομά μου. Μια μέρα με κοίταξε μ' ένα από τα μάτια του, αφού είχα ολοκληρώσει μιαν ανάθεση με πολύ μεγαλύτερη αρτιότητα απ' όση περίμενε, και

ο μεταφραστής του, ο ομιλητής του, ένα από τα στόματά του, είπε: «Τατάφο, μη σκοτώνεις κόσμο». Τατάφο. Πολυλογάς. Επιτήδειος. Κουτσομπόλης. Είπε τη λέξη, το όνομά μου, με περιπαικτική φωνή, αλλά άκουσα την ευχαρίστηση του Έκο να ηχεί εκεί, γλυκιά βουτιά στα χαμηλά.

Μπορώ να χαζομιλήσω κι έτσι είπα «Αααχ, Μπάμπα, βάφτισέ με πάλι» και το στόμα επανέλαβε τ' όνομα, ξανά και ξανά, ώσπου άρχισα να τρέμω στο πάτωμα, κακαρίζοντας από αγαλλίαση.

«Πόσες φορές σε αποκάλεσα έτσι;» ρώτησε το στόμα με τρυφερότητα σφηνωμένη στην ερώτησή του σαν δόντια.

Αλλά είχα των πάντων χάσει τον λογαριασμό. Η πόλη είχε εκλάβει τη λαχτάρα μου ως εξύμνηση και τη χρησιμοποίησε για να με γαργαλήσει στα τρίςβαθα της ψυχής μου.

Απ' όλους τους αγγελιοφόρους και τα πλήθη πνευμάτων του Έκο εγώ ήμουν ο πιο νέος αλλά και ο πιο ταλαντούχος: έλαμπε το ταλέντο μου σαν είκοσι ένα εκατομμύρια ήλιοι. Είναι αλήθεια ότι δεν ξέρω πώς να κάθομαι στ' αβγά μου, αλλά γι' αυτό τον λόγο δεν μ' έπλασε; Γι' αυτό δεν μ' έχουνε προσλάβει; Γι' αυτό δεν έχετε τούτες τις ιστορίες; Ακόμη φέρω το όνομα αυτό.

Πρέπει να ξέρετε τούτο: δεν ήταν λάθος τ' όνομά μου. Ό,τι κι αν μ' έστελνε ο Έκο να κάνω, το έκανα. Ήξερε ότι θα το έκανα. Κι από τη στιγμή που επιλέχτηκα έως τη στιγμή που απαλλάχτηκα δεν απάντησα σ' άλλο όνομα. Η δουλειά μου ήταν ένα πράγμα κι αυτό το πράγμα ήταν να υπακούω· κι έτσι, τον καιρό εκείνο δεν υπήρχε μέρος σε τούτη τη ζωή που να μ' έστελνε ο Έκο και να έλεγα ότι δεν θα πάω.

Και, Θεέ μου, πήγα πράγματι σε μέρη σκοτεινά.

ΘΩΜΑΣ

«...μακάριοι οί μη ιδόντες και πιστεύσαντες».

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, 20:29

Υπάρχει μια ιστορία που οι Νιγηριανοί ξέρουν και διαδίδουν με την πίστη που διατηρείς για τον άρτο της Θείας Κοινωνίας. *Ιδού, μια φέτα της ιστορίας μας: δεν χάνουμε εκτός κι αν κάτι συμβεί εκτός κι αν παιχτεί βρόμικο παιχνίδι. Ιδού: μια επιπλέον πηγή που μπορείς να παραθέσεις όταν υπερασπίζεσαι τη συλλογική αλαζονεία μας.* Είναι η ιστορία εκείνου του ποδοσφαιρικού αγώνα όπου η Νιγηρία αγωνίστηκε κατά της Ινδίας και έχασε με 99-1. Οι πιο πολλοί Νιγηριανοί θυμούνται αυτό τον αγώνα, είτε ήταν γεννημένοι όταν διεξήχθη είτε όχι· ξέρουμε την ιστορία όπως ξέρουμε τον Θεό – με μια πυρετώδη, προσηλωμένη πίστη. Δεν είναι ανάγκη να την αμφισβητούμε, να την ερευνούμε ή να την ξαναζούμε. Είναι μια ιστορία που σου συμβαίνει άπαξ και διά παντός και ζει παντοτινά μέσα σου – μες στις φλέβες, τρέχοντας κόντρα στο αίμα.

Σε όλα τα ενενήντα λεπτά της αναμέτρησης οι παίκτες της Νιγηρίας έβαλαν τα δυνατά τους, όπως κάνουν οι Νιγηριανοί· σφριγηλοί στα πόδια τους, ταχύτατοι στις αντιδράσεις τους, όπως τους είχε διδάξει ο προπονητής τους. Αλλά όλο και κάτι συνέβαινε: κάθε φορά που ένας παίκτης πήγαινε κοντά στην

μπάλα, αυτή μεταμορφωνόταν σε κάτι άλλο. Κάποιοι λένε ότι γινόταν ένα λιοντάρι που βρυχιόταν στον αέρα, με στόμα αδηφάγο και μάτια διψασμένα· κάποιοι λένε ότι γινόταν ένα φίδι που ξετυλιγόταν μέσα από το νεκρό δέρμα· άλλοι λένε ότι γινόταν και τα δύο εναλλάξ. Οι υπόλοιποι διατείνονται ότι το ματς ήταν ένα μπέρδεμα, γιατί η μπάλα ολοένα διπλασιαζόταν ή τριπλασιαζόταν και ο τερματοφύλακας της Νιγηρίας αδυνατούσε να ξέρει πού να εστιάσει. Αυτό το τελευταίο το ισχυριζόταν ο θείος του Θωμά.

«Εκείνη η μέρα; Χα! Η Νιγηρία όλη τρελάθηκε! Η χώρα παλλόταν απ' το σοκ. Όλοι εμείς; Να χάσουμε από την Ινδία; *Την Ινδία*; Μάλιστα ένας απ' τους παίκτες μας πέθανε. Ξεχνάω τ' όνομά του τώρα. Κάποιος Σάμιουελ ή Σάιμον, κάτι τέτοιο, σωριάστηκε νεκρός στο γήπεδο από καρδιά. Ήταν τόσος ο θυμός που τους κατέκλυσε όλους, ώστε ξεχύθηκαν στους δρόμους κι άρχισαν να τσακώνονται ο ένας με τον άλλο. Άνθρωποι που δεν είχαν γνωριστεί ποτέ στη ζωή τους, να ορμάνε ο ένας στον άλλο για να του ρουφήξουν το αίμα. Αλλά στο τέλος πολλοί έγιναν φίλοι εκείνη τη μέρα».

Ο Θωμάς έβλεπε τους δρόμους σαν του μιλούσε ο θείος του. Ο θείος Έιντζος μιλούσε κι οι άνθρωποι έρχονταν στα χέρια, πλακώνονταν στο ξύλο, έριχναν κουτουλιές σαν κριάρια, λες και δεν είχαν τίποτα να χάσουν: γυναίκες στο παρασκήνιο να μαλλιοτραβιούνται, παιδιά να κάνουν το ίδιο. Τίποτα απ' αυτά δεν γινόταν με κακεντρέχεια ή στα κουτουρού. Ήταν για έναν σκοπό. Όλοι εκεί έξω πάσχιζαν να αποδείξουν το ίδιο στον εαυτό τους και στους άλλους: «Είμαστε δυνατοί και ταλαντούχοι άνθρωποι· δεν είναι ότι δεν ήμασταν έτοιμοι, επέμεναν, απλώς οι Ινδοί έκαναν βουντού για να μπερδέψουν τους παίκτες μας. Δεν θα νικούσαν αν δεν έκαναν βουντού. Αφού ο ένας βαραίει τον άλλον εδώ, μπορούμε έτσι ν' αποδείξουμε

«ότι είμαστε ακόμη δυνατοί». Πάλευαν έως εξαντλήσεως, μετά αγκαλιάζονταν και κουνούσαν το κεφάλι προτού φύγουν παρέα ρωτώντας «Πώς είπαμε σε λένε;». Κάποιοι χωράτευαν μ' αυτό: «Γιουσούφ με λένε. Αλλά, ρε φίλε, με μαύρισες στο ξύλο, *ουαλάχι*»,⁶ κι έπαιρναν εξευμενιστικές απαντήσεις: «Συμπάθα με, αδελφή μου, αδελφέ μου, ξέρεις ότι κάναμε αυτό που έπρεπε να κάνουμε». Και το έκαναν.

Μετά τον αγώνα η Ινδία αποκλείστηκε από το διεθνές ποδόσφαιρο. Δύσκολο να ξέρουμε τη χρονιά, αλλά είναι γεγονός. Συνέβη στ' αλήθεια. Οι πάντες το είδαν. Άλλωστε ποια είναι η εναλλακτική; Ότι μια ολόκληρη χώρα είχε μια χορογραφική παραίσθηση; Μια εθνική ψευδαίσθηση;

Ακριβώς.

Ο Θωμάς ήξερε και ιστορίες με ζώα. Ήξερε ότι οι χελώνες έχουν ραγισμένα καβούκια σαν τιμωρία για την αμετανόητη απληστία τους, από τότε που ένας απαυδισμένος Θεός τις πέταξε απ' τα ουράνια με την πλάτη. Ήταν τόσο βιαστικές, που ο Θεός είχε αποφασίσει να τις επιβραδύνει για πάντα. Οι ύαινες ηχούσαν όπως ηχούσαν επειδή τις έπιασαν να κουτσομπολεύουν σε μια σύναξη στα ουράνια που τέλειωσε όταν ο Θεός γύρισε και τους είπε με πικρή φωνή: «Όστε θέλετε να χαχανίζετε; Θα συνεχίσετε να χαχανίζετε αιωνίως». Για τον Θωμά όλα τούτα ήταν πιστευτά, γιατί είχε διαβάσει το Βιβλίο της Γενέσεως, που καθιστούσε σαφές τι αισθανόταν ο Θεός για την ανυπακοή. Μια στιγμή μπορούσε να οδηγήσει σε παντοτινές ποινές.

Αλλά οι ιστορίες που ο Θωμάς αγαπούσε πιο πολύ ήταν οι ιστορίες με ανθρώπους: ιστορίες που θα μπορούσαν να συμβούν αμέσως τώρα στον κόσμο ενόσω ο θείος του μιλούσε. Ακόμη έφηβος, στο γυμνάσιο, λίγα είχε να κάνει κι έτσι, πέρα από το να υπηρετεί τον Θεό, ο Θωμάς έκανε της ζωής του

σκοπό να συλλέγει ιστορίες, να κυνηγάει και να συνθλίβει τον φόβο που τις συνόδευε.

Κάθε βράδυ ο θείος του υπό το σεληνόφως τού έλεγε ιστορίες. Διάνοια με τέσσερα πτυχία στο τσεπάκι, ο θείος Έιντζος ήξερε ότι είναι ξεχωριστός και το 'χε καμάρι. Στον Θωμά άρεσαν οι ιστορίες τρόμου, γιατί πρόσθεταν ταχύτητα στην ανάσα του και λάμψη στην καρδιά του. Μερικές φορές διαλυόταν μες στις λέξεις καθώς μιλούσε ο θείος Έιντζος, σβήνοντας στη μέση μιας φράσης, πηγαίνοντας σ' άλλους τόπους πάνω στη φτερούγα μιας λεπτομέρειας με το στόμα μισάνοιχτο.

Όπως ο Θωμάς, έτσι και ο Έιντζος, όταν ήταν μικρό αγόρι, μελετούσε τις παλιές ιστορίες απ' τον καιρό που δεν είχε η χώρα αποκτήσει το όνομά της, από τον καιρό προτού κατακτηθεί και πολύ προτού άσπρα χέρια την αποσπάσουν με τη βία. Γέμιζε σημειωματάρια με αληθινές και τρομακτικές πραγματικότητες που είχε μάθει απ' τους παππούδες του. Οι συνομήλικοί του δεν τις άντεχαν· υπήρχε αρκετή αιματοχυσία, αρκετή απώλεια, υπερβολικά πολύ πένθος πίσω, η υποσχηση της ελευθερίας μπροστά και ήθελαν να είναι νέοι και γαλήνιοι. Ο Έιντζος, είχαν αποφανθεί, είχε παραισθήσεις. Ήταν ο μόνος που φανταζόταν διάφορα. Να τι φοβούνταν οι δικοί του γι' αυτόν: «Τι εννοείς ότι θέλεις να σκάψεις στο παρελθόν; Γιατί προσπαθείς να ταράξεις τα νερά; Αν μάθουμε τι συνέβη τότε, πώς θα επιβιώσουμε από ό,τι συνέβη ή δεν συνέβη μετά; Τίνος παιδί είσαι εσύ; Πάρε τη Βίβλο και φά' την».

Όπως και για τον Θωμά τώρα, οι φήμες έλεγαν τότε ότι ο Έιντζος *ξεστράτισε* επειδή είχε φτάσει σε τόσο υψηλό επίπεδο διάνοιας, στο ζηνίθ, ώστε κατρακύλησε ευθύς στην τρέλα. Δεν έλεγαν ότι αυτό ήταν σκληρό. Μονάχα ανησυχούσαν, γιατί το οικογενειακό τους δέντρο έμοιαζε να μεγαλώνει προς μια προειδοποίηση: η τρέλα είναι υγρό έδαφος και πολλοί, άπαξ και

σκουντουφλήσουν εκεί, δεν γίνεται να μη φτάσουν τάχιστα σε μια θεοσκοτεινή κοιλάδα. Αν του Θωμά οι γονιοί ήταν αρκετά παρόντες για να μιλάνε πολύ, θα τον είχαν προειδοποιήσει να εκλαμβάνει ως παραμύθια όσα του έλεγε ο θεός του, θα τον είχαν προειδοποιήσει για το πώς πρέπει κάποιες ομοιότητες να τις αφήνεις στην άκρη. Ακόμα και δίχως την ομιλία τους, ο Θωμάς τους άκουγε καθαρά μέσα από τους παραλληλισμούς και τις παροιμίες που μοιράζονταν στις επιστολές τους, μέσα από τις νύξεις στα λόγια τους. Καταλάβαινε ακριβώς τι έλεγαν, αλλά και πάλι αγαπούσε σθεναρά τον θείο Έιντζος, ιδίως επειδή είχε κατορθώσει να προστατέψει την παιδικότητά του μ' έναν τρόπο που οι ενήλικες δεν κατορθώνουν και διόλου δεν φοβόταν να δείξει πόσο έντονα έλαμπαν τα μάτια του από πίστη, πόσο νέα πιστεύω κόχλαζαν πίσω τους. Καθώς τον άκουγε, ο Θωμάς αισθανόταν τόσο τον κίνδυνο όσο και την επαγγελία ενός κόσμου πλήρους κι αυτό τον συνάρπαζε ως το κόκαλο.

Ο θεός Έιντζος είπε στον Θωμά για τον καιρό που μόλις είχαν εμφανιστεί τα κινητά τηλέφωνα και η τρελαμάρα συμβάδιζε με την τεχνολογία. Προειδοποιούσαν τους ανθρώπους να μην απαντάνε σε κλήσεις από άγνωστους αριθμούς, αλλά οι ξεροκέφαλοι το έκαναν. Και ξέρεις τι συνέβαινε; Ακριβώς αυτό για το οποίο τους είχαν προειδοποιήσει. Τώρα δεν συνέβαινε πια, αλλά τότε ναι. Στ' αλήθεια συνέβαινε. Οι άνθρωποι που απαντούσαν σε τέτοιες κλήσεις άκουγαν κάτι – ένας θεός ξέρει τι: ένα κροτάλισμα; Μιαν απειλή; Ένα ξόρκι; – που τρέλαινε τα κορμιά τους κι έκανε τ' αφτιά τους και τη μύτη τους και τα μάτια τους να αιμορραγούν έως θανάτου. Την είπε αυτή την ιστορία στον Θωμά όταν ήταν επτά χρονών.

Όταν έκλεισε τα έντεκα και απέκτησε το πρώτο του κινητό –ένα Nokia 3310–, μια μέρα έλαβε κλήση από άγνωστο

αριθμό. Η καρδιά του βροντοχτυπούσε όταν απάντησε. Αλλά δεν ήταν παρά ο πατέρας του, που καλούσε από την Αμερική, όπου εργαζόταν χρόνια τώρα.

«Πώς είσαι, αγόρι μου; Όλα καλά;»

«Μάλιστα, κύριε».

«Ωραία. Δώσε το τηλέφωνο στον θείο σου».

Συνηθισμένος. Βαρετός. Απογοητευτικός.

Αλλά εκείνη η αναστάτωση; Η αναστάτωση από κάτι που θα μπορούσε να τον είχε σκοτώσει αν ήταν άτυχος εκείνη τη μέρα; Ποτέ δεν τον άφησε. Το δοκίμασε και με τα αλυσιδωτά μηνύματα, όταν άρχισε να τα λαμβάνει. «Εάν δεν προωθήσεις αυτό το μήνυμα στα επόμενα δέκα λεπτά, θα πεθάνεις σε επτά μέρες», έλεγαν τα μηνύματα, γεμάτα με τα ονοματεπώνυμα ανθρώπων που είχαν σωριαστεί μπροστά στην οικογένειά τους με αφρούς στα χείλη. Ο Θωμάς παρακολούθησε τα δέκα λεπτά να περνούν, η εξέγερση να συρρίζει στη ραχοκοκαλιά του. Την έβδομη μέρα ο Θωμάς χοροπηδούσε στο δωμάτιό του, έκανε βόλτες με το ποδήλατό του και έφαγε χορτόσουπα με σαλιγκάρια και λιτορίνες – όλα αυτά με μιαν ηδονιστική μανία, οι λίγες λάμπεις χαράς προτού τον θερίσει του Χάρου το δρεπάνι. Ήξερε – ανέκαθεν το ήξερε– ότι η ζωή είχε να κάνει με τον συγχρονισμό και ότι ο θάνατος πάντοτε ελλόχευε και ότι όλη η ζωή είναι ένα κρυφτούλι. Ε λοιπόν γιατί να μην απολαύσει το παιχνίδι;

Αλλά δεν ήγγικεν ακόμη η ώρα του κι έτσι ήρθε η νύχτα με το σκοτεινό μαύρο της τρίχωμα και ύστερα απ' όλες εκείνες τις ώρες που ο Θωμάς πάσχιζε να μείνει ξύπνιος κύλησε στην πλάτη του σαν εξημμένο σκυλί για να του δείξει την αυγή στο στομάχι του, τον ήλιο στο κέντρο του, έναν λαμπερό, απαστράπτοντα αφαλό.

Είναι κι άλλη μια ιστορία, σχετικά με το να μην αφήνεις τους

άλλους να σου αγγίζουν το κεφάλι, γιατί δεν ξέρεις τι πνεύμα φέρουν.

«Μη μοιράζεσαι τη χτένα σου με κανέναν, γιατί μπορεί να τη χρησιμοποιήσει για να σου κλέψει το άστρο σου».

«Ποιο άστρο;» ρώτησε ο Θωμάς.

Ο θεός 'Ειντζος πάσχισε να του το εξηγήσει.

«Τη μοίρα σου», είπε στο τέλος. «Είσαι αγόρι με λαμπρό μέλλον. Είναι ένα από τα πρώτα πράγματα που προσέχουν σ' εσένα. Έχεις ένα άστρο και μερικές φορές το βλέπουν οι άλλοι πριν από σένα. Και μπορούν να σ' το κλέψουν. Δεν δίνονται τέτοιες συμβουλές στον καθένα. Πολλοί δεν πάνε πουθενά. Αλλά εσύ; Αγόρι μου, εσύ έχεις μπροστά σου έναν δρόμο στρωμένο με χρυσάφι».

Ο Θωμάς κοκκίνισε υποδόρια, ευχαρίστηση κούρνιασε στο χαμόγελό του.

«Μα... πώς θα το κλέψουν; Και γιατί; Και τι θα το κάνουν;»

«Γιατί; Διότι η καρδιά του ανθρώπου είναι τρομερά κακιά. Το λέει και η Βίβλος. Και τι θα το κάνουν; Αν πάρουν τη μοίρα σου για δική τους, θα αλλάξει η πορεία της ζωής τους. Αυτό που θα ήταν το μέλλον σου θα γίνει δικό τους – κι εσύ άξαφνα θα βρεθείς στον δικό τους ανιαρό δρόμο».

Ο Θωμάς είχε φίλους από τους οποίους είχε δανειστεί μερικές φορές τη χτένα στο σχολείο για να διατηρήσει τα κύματα που κυλούσαν στα μαλλιά του. Ήταν σημαντικό να έχουν χτένα όλα τα μοδάτα αγόρια, γιατί τα περιεργάζονταν πάντα οι κοπέλες. Το άστρο του –ό,τι κι αν σήμαινε αυτό– έμοιαζε να είναι ακόμη εκεί, με όλα τα άριστα που εξακολουθούσε να παίρνει στα περισσότερα μαθήματα. Η μοναδική εξαίρεση ήταν η Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνιών, αλλά αμφέβαλλε ότι συνέβαινε επειδή κάποιος του είχε κλέψει την ικανότητά του μέσα από τα μαλλιά του και την είχε αποθηκεύσει σε καμιά

νεροκολοκύθα. Συνέβαινε επειδή αυτός και η τεχνολογία απλούστατα δεν τα έβρισκαν. Έτσι λοιπόν, ακόμα κι αν όλες αυτές οι ιστορίες ήταν αληθινές –και όντως τις πίστευε–, από κάποια αλλόκοτη μαγεία έμοιαζε να είναι συμπαντικά προστατευμένος από τους κινδύνους τους.

• • •

Τι μετέτρεψε τον θείο Έιντζος σ' αυτό που ήταν; Ο Θωμάς ρώτησε να μάθει.

Λοιπόν, ο Έιντζος είχε μια θεία. Οι δικοί του ζούσαν ακόμη στο Μπενίν τότε κι αυτός πίστευε ότι όλες οι ιστορίες που του έλεγε ο πατέρας του ήταν απλώς ιστορίες, γιατί διέθετε το προνόμιο να ζει προστατευμένος και μεσολαβούσε αρκετή απόσταση. Όπως ο ανιψιός του, ο Έιντζος έβρισκε συναρπαστικές τις ιστορίες που άκουγε· αλλά, αντίθετα από τον Θωμά, αισθανόταν ότι μονάχα οι απολίτιστοι επέκτειναν αυτό τον συνεπαρμό σε πίστη με το να πιστεύουν *στ' αλήθεια* τέτοια πράγματα – πράγματα που δεν μπορούσαν να δουν, θεούς που αποκαλύπτονταν μέσα από στόματα ανθρώπων, που απαιτούσαν θυσίες και ζητούσαν σπονδές.

Αλλά στο Μπενίν εκείνο τον καιρό μαινόταν ένας διαβόητος ανεμοστρόβιλος, η Εζίζα. Οι άνθρωποι πίστευαν ότι οι θεοί έστειλαν την Εζίζα ως πρέσβειρα της οργής τους. Δόθηκε δώρο στον Έιντζος μια ιστορία για τούτο τον ανεμοστρόβιλο μέσα απ' τη συνάντησή του μ' έναν βροχοποιό. Ακριβώς εκεί, στου παππού του το κονάκι, είχε παρακολουθήσει τον άντρα να προκαλεί και να σταματά μια σφοδρή νεροποντή –τίγκα στις αστραπές και στις βροντές– σε διάστημα δέκα λεπτών. Όταν ανέμισε το μαντίλι του και έκανε μια σειρά προσευχές και ψαλμωδίες και ξόρκια του Μπενίν, η βροχή κόπασε μεμιάς.

Ο Έιντζος, βλέποντας ότι δεν επρόκειτο για σύμπτωση, του ζήτησε να το κάνει πάλι.

«Δεν κατορθώνω να κρατήσω τη δύναμή μου», είπε ο άντρας βαριεστημένα. «Το έκανα για σένα, γιατί, με τη ζωή που έχεις μπροστά σου, θα χρειαστείς πίστη. Θα χρειαστεί τα μάτια σου να ριζώσεις σε μέρη που άλλοι άνθρωποι αδυνατούν να δουν».

Ο Έιντζος δεν κατάλαβε τι εννοούσε ο άντρας τότε, αλλά σημείωσε τι αισθάνθηκε στο ίδιο του το κορμί· πώς με το να δει το θαύμα είχε βάλει βάρος στα πόδια του, είχε ανακατέψει τα σωθικά του.

Όταν ήρθε η Εζίζα, του είπε ο άντρας, κατέφτανε με σφοδρότητα, κατακυριεύοντας ανθρώπινα όντα ολάκερα μες στο κορμί της. Κάθονταν κάποιον σε μια μπιραρία κι έπιναν με το πάσο τους κι ο ανεμοστρόβιλος χιμούσε άξαφνα κι άρπαζε έναν από δαύτους. Οι θεοί ήταν με το παραπάνω σίγουροι για το τι επιζητούσαν κάθε που έστελναν την Εζίζα, είπε στον Έιντζος ο βροχοποιός, αλλά, καθώς προσπαθούσαν να βρουν τους ανθρώπους και τα πράγματα που ήθελαν, δεν δίσταζαν να καθαρίσουν όποιον ή ό,τι βρισκόταν στον δρόμο τους. Πάντως έμοιαζαν να είναι πιο κατευνασμένοι τώρα, είπε. Σύμφωνα με τη θεωρία του, είχαν μάλλον κουραστεί να πολεμάνε να διατηρήσουν τους λάτρεις τους και είχαν αφήσει πια τους ανθρώπους να αντικρίσουν τον Χριστό, τον οποίο έτειναν να προτιμήσουν. Καθώς ο Έιντζος τα άκουγε όλα αυτά με τον αγκώνα του στα γόνατα του παππού του, αναρωπιόταν ποιοι παράγοντες όριζαν τη δύναμη των διαθέσεων των θεών. Είχε ακουστά μια θεωρία που έλεγε ότι οι θεοί έχαναν την ισχύ τους εάν σταματούσε να πιστεύεις σ' αυτούς. Του έμοιαζε πιθανή.

Και η μητέρα του Έιντζος ήξερε τούτη την ιστορία. Όταν ο Έιντζος πήγε σπίτι και της μίλησε γι' αυτήν, την επιβεβαίωσε σηκώνοντας τους ώμους. Δεν χρειαζόταν κανέναν βροχοποιό

για να την πείσει· πίστευε ήδη. Είχε χάσει μια συμμαθήτριά της απ' την Εζίζα πιο νωρίς κι έτσι τίποτε απ' αυτά δεν της ήταν πρωτάκουστο. (Δεν ήταν εκεί, εντάξει. Αλλά πρέπει να 'σαι εκεί για να ξέρεις;) Κι έτσι σταμάτησε ν' ακούει και είπε στον Έιντζος: «Μείνε μακριά απ' την Εζίζα, αν σ' αρέσει η ζωή σου· μείνε μακριά. Αν δεις κάναν δυνατό αγέρα, τρέξε κι έμπα σπίτι. Μ' ακούς;». Ο μικρός Έιντζος κατακλυζόταν από ερωτήσεις, αλλά η μητέρα του είχε αποφασίσει από καιρό γι' αυτόν ότι θα συνέχιζε να του αρέσει η ζωή κι ότι κανένα πνεύμα δεν θα ερχόταν από το πουθενά να τον διεκδικήσει.

Ένα Σάββατο ο Έιντζος ήταν στη αγορά της Ρινγκ Ρόουντ με τον εξάδελφό του τον Σαμ. Γύρευαν χαρτόνια για την εργασία τους στο σχολείο όταν ένα παιδάκι σήκωσε το βλέμμα του και είπε «Κοιτάξτε, κοιτάξτε» δείχνοντας τον ουρανό. Κοίταξαν και στ' αλήθεια κάποιος ήταν παγιδευμένος πάνω εκεί σαν μικρός αβαρής χαρταετός μέσα στον άνεμο που ούρλιαζε. Ανοησίες, σκέφτηκε ο μικρός Έιντζος, ανοησίες, μολονότι το έβλεπε. Αλλά οι άλλοι αναφωνούσαν καθώς εγκατέλειπαν την αγορά γρήγορα, στ' αλήθεια γρήγορα, κι έτσι τους ακολούθησε τρέχοντας με το χέρι του στο χέρι του Σαμ. Αργότερα, σαν γύρισαν σπίτι, το τσογλανάκι το γειτονόπουλο, ένα δεκάχρονο αγόρι ονόματι Μπίνγκο, του είπε τι είχε συμβεί. Είπε ότι η Άι Ρουθ καθόταν στην αυλή της κι έκανε μπουγάδα κάτω απ' τη μεγάλη αμυγδαλιά, όταν η Εζίζα άδραξε το κορμί της και το μετέφερε σε μιαν εκτυφλωτική φωτεινότητα.

«Ποια Άι Ρουθ;» είχε ρωτήσει ο Έιντζος, ακόμη ζαλισμένος.

«Πόσες ξέρεις;» ρώτησε ο Μπίνγκο μ' ένα κλαράκι που μασουλούσε να κρέμεται απ' το στόμα του.

Ο Έιντζος δεν είδε τη θεία του ξανά. Το αθέατο τον ακουμπούσε, βυθίζοντας το χέρι του στον ώμο του, αφήνοντας στα κόκαλά του ένα σημάδι.

Το λοιπόν, ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στην αλήθεια και στον μύθο; Ποιος αναλαμβάνει ν' αποφασίσει; Πώς συμβαίνουν πράγματα εξωπραγματικά; Γιατί έχουν μάρτυρες; Άραγε ένας κόσμος παράλληλος σταλάζει στον δικό μας ή μια πραγματικότητα επικαλύπτει τις άλλες; Ο Έιντζος ήταν κατακλυσμένος από ερωτήσεις τότε, όπως ακριβώς ο Θωμάς τώρα.

«Βούλωσ' το», του έλεγαν οι δικοί του. «Βούλωσ' το. Δεν είσαι ο μόνος που έχει χάσει κάποιον. Ξέρεις τι θα πει ο κόσμος αν μάθουν πώς έφυγε; Η θεία σου πέθανε, πάει και τελείωσε. Πες τους μονάχα ότι πέθανε». Του έδειξαν το 1:18 του *Εκκλησιαστή*: «ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλήθος γνώσεως, καὶ ὁ προστιθεὶς γνῶσιν προσθήσει ἄλγημα». Αλλά ήταν πολύ αργά πια. Στα μύχια του θείου Έιντζος είχε φυτρώσει μια παρόρμηση κρίσιμη σαν στέρνο. Κανείς δεν μπορούσε να την τσακίσει δίχως να τσακίσει και τον ίδιο. Ο θείος Έιντζος αφιέρωσε τη ζωή και τη διάνοιά του στο ν' απαντήσει στα ερωτήματα και να επιδοθεί σε σκυταλοδρομία με άλλους πανεπιστημιακούς προς τις ολοένα μεταβαλλόμενες απαντήσεις. Και η σκυταλοδρομία αυτή κατέφαγε τόσο πολύ το σθένος και τον νου του, ώστε λίγος χώρος του απέμεινε για να διατηρήσει μιαν επίμονη αγάπη.

• • •

Για δώρο Χριστουγέννων ο Θωμάς αγόρασε στον θείο Έιντζος μια φυσαρμόνικα, γιατί, όσο κι αν άρεσε στον θείο η παλιά του, είχε αρχίσει να φθειρείται.

«Έτσι, ε;» είπε ο θείος του πασχίζοντας να κρύψει τη χαρά του.

«Ναι», είπε ο Θωμάς.

«Ωραία λοιπόν», ρώτησε ο θείος του, «και τι δώρο θα ήθελε ο Θωμάς;».

Αντί για καινούρια ρούχα και καινούρια μαραφέτια που ζητούσαν οι φίλοι του, ο Θωμάς ζήτησε περισσότερες ιστορίες. Ήξερε ότι ήταν πολύτιμες. Δεν κόστιζαν χρήματα, αλλά κόστιζαν πολύ σε μνήμη και σε χρόνο και κανείς δεν έπρεπε να τις προσφέρει δίχως αντίτιμο. Ήξερε ότι αυτό που ζήτησε ίσως ήταν πιο πολύτιμο από όποια φυσαρμόνικα μπορούσε να βρει, ακόμα κι αν ήταν καμωμένη από ατόφιο χρυσάφι. Ο θεός του τον κοίταξε παρατεταμένα και έντονα. Μήπως αυτό έδινε πάτημα στο αγόρι; Μήπως κατέστρεφε τη ζωή του ανιψιού του εκθέτοντάς τον σε τέτοια πράγματα; Ήδη διέκρινες μια λάμψη εθισμένου στα μάτια του.

«Όποιες ιστορίες ξέρεις, θείε», τον παρακάλεσε ο Θωμάς. «Τις πιο τρομαχτικές. Αλλά απ' την πραγματική ζωή».

Αυτή η περιέργεια ήταν ένας από τους λόγους για τους οποίους ο θεός Έιντζος συμφώνησε να αναλάβει τον Θωμά, να τον γαλουχήσει σαν να ήταν γιος του. Γι' αυτό φυλούσε ολόκληρα στρέμματα ακίνητης περιουσίας στην καρδιά του για τον ανιψιό του προτού καν το αγόρι αρχίσει να μιλάει. Δεν ήταν μάντης, αλλά ήξερε από τότε ακόμη ότι το αγόρι διψούσε για κάτι περισσότερο από μια συνηθισμένη ζωή. Και ήξερε ότι η δίψα αυτή θα μπορούσε να σημαίνει πραγματικούς μπελάδες.

«Καλώς», είπε ο θεός Έιντζος στο τέλος. «Θα σου πω τρεις».

Ενώσω ο Θωμάς έκοβε τα νύχια των ποδιών του θείου Έιντζος, ο θεός μίλησε στον Θωμά για τους βροχοποιούς – ανθρώπους με σάρκα και οστά που μπορούσαν να σταματήσουν και ν' αρχίσουν τη βροχή με ξόρκια. Διατηρούσαν τη δύναμη αυτή μες στα κορμιά τους κάθε στιγμή. Δεν είχε σημασία τι έλεγε το μετεωρολογικό δελτίο για εκείνη τη μέρα: εάν οι βροχοποιοί αποφαίνονταν ότι δεν θα έβρεχε σε μια συγκεκριμένη περιοχή εκείνη τη μέρα, δεν θα έπεφτε σταγόνα.

Το ήξερε αυτό ο Θωμάς; Ο Θωμάς στριφογύρισε την πληροφορία στο μυαλό του.

«Όχι», είπε.

Πώς ήταν δυνατόν όντα ανθρώπινα να αναστρέψουν το χέρι του Θεού; Ο Θεός δεν ήταν ο μόνος κύριος του καιρού;

«Ποιος ξέρει...» είπε ο θείος. «Πάντως συμβαίνει. Το έχω δει με τα μάτια μου τα δυο. Ο παππούς μου ήταν βροχοποιός».

Ο θείος παραδέχτηκε ότι δεν ήταν σίγουρος για το κατά πόσον η δεύτερη ιστορία που επρόκειτο να πει ήταν αληθινή, γιατί ποτέ δεν την είχε δει, αλλά είχε ακούσει ότι στο Μπενίν, για να ανεβεί στην εξουσία ένας νέος Όμπα,⁷ έπρεπε να φάει την καρδιά του παλαιού βασιλιά – έτσι ώστε ό,τι δεν είχε καταφέρει να επιτύχει ο παλαιός Όμπα στη ζωή του να είχε την καρδιά να το κατορθώσει ο νέος.

Ο Θωμάς έμεινε με το στόμα ανοιχτό.

«Την αληθινή του καρδιά; Ενός ανθρώπου την καρδιά;»

«Ναι. Τα πνευματικά πράγματα λειτουργούν διαφορετικά. Όπως είπα, δεν μπορώ να επιβεβαιώσω τούτη την ιστορία. Αλλά γι' αυτό που θα σου διηγηθώ τώρα είμαι σίγουρος. Έλα, κάτσε».

Ο Θωμάς κάθισε στον πάγκο δίπλα στον θείο του και άκουγε καθώς η φωνή του χαμήλωνε και το βλέμμα του γινόταν απλανές.

«Όταν επιλέγουν νέο Όμπα, οι άνθρωποι δεν μένουν έξω αργά στο Μπενίν. Στις έξι το απόγευμα οι πάντες είναι στα σπίτια τους, γιατί κανένας δεν ξέρει ποιον θα διαλέξουν».

«Να τον διαλέξουν για τι πράγμα;»

«Βλέπεις, όταν ο Όμπα πεθαίνει, λόγω όλης της πνευματικής ισχύος που φέρει ακόμα και στο πεθαμένο του κορμί, δεν γίνεται να πάει στο βασίλειο των πνευμάτων ασυνόδευτος. Κι έτσι, διαλέγουν ανθρώπους, ξέρεις, για να τον ακολουθήσουν».

«Να τον ακολουθήσουν – στον τάφο;»

«Ναι. Τους μαζεύουν απ' τους δρόμους και τους θάβουν με τον Όμπα».

«Τι; Μα γιατί σκοτώνουν αθώους ανθρώπους;»

«Σκοτώνουν; Απλώς τους θάβουν».

«Ζωντανούς;»

Ο θείος κατένευσε. Αυτές τις ιστορίες δεν μπορούσε να τις ελέγξει ο Θωμάς, αλλά καταλάβαινε ότι ήταν αληθινές από το πώς βάραινε η ατμόσφαιρα γύρω τους. Φαντάστηκε εκείνα τα σώματα να χώνονται δυο μέτρα κάτω απ' το χώμα μαζί μ' έναν πεθαμένο βασιλιά, άντρες έντρομους να ουρλιάζουν και να ικετεύουν με μάτια ανοιχτά καθώς βαπτίζονταν μες στην άμμο.

«Κάποιοι φεύγουν έτσι. Θ' ακούσεις ότι πήγαν στην αγορά και απλούστατα δεν θα τους δεις ποτέ ξανά. Έχει συμβεί σε πολλούς. Όπου κι αν πας στο Μπενίν, ρώτα με χαμηλή φωνή στο σωστό αφτί και θα σου πουν».

Η ιστορία μετέτρεψε το στομάχι του Θωμά σε ουρανό, ανάκατες *φοβοχαραθλίψεις* να πάλλονται και να τινάζονται σαν πεφταστέρια. Μα τι κόσμος ήταν αυτός;

• • •

Χρόνια μετά, όταν ο Θωμάς θα πήγαινε στο Λάγος να σπουδάσει, δυσκολεύτηκε πολύ ν' αποχωριστεί τον θείο του. Αγκάλιαζε τον Έιντζος κλαίγοντας στον ώμο του, ενώ του έλεγε ο θείος του «Έλα τώρα, όλα καλά». Ο Θωμάς ορκίστηκε ότι θα επέστρεφε. Δεν είχε ποτέ ως τότε αναγκαστεί να ζήσει χωρίς τον θείο του και ειλικρινά δεν ήξερε πώς να διαχειριστεί μια πόλη στην οποία δεν θα ανάσαινε το κορμί του θείου του. Αλλά ήταν άντρας τώρα, σωστός ενήλικας, και το Πανεπιστήμιο

του Λάγος τον καλούσε. Μπορούσε πάντοτε να επιστρέψει. Μπορούσε.

«Να έχεις τον νου σου όταν φύγεις», είπε ο θεός. «Πηγαίνεις σε μια πόλη που καταβροχθίζει ανθρώπους. Να φέρεις σαν κάποιος που γνωρίζει κάτι. Σαν κάποιος που καταλαβαίνει. Τα μάτια στο πίσω μέρος του κεφαλιού σου, ε, να τα κρατάς συνέχεια ανοιχτά».

Εξαιτίας αυτού ο Θωμάς φρόντισε να μη βιαστεί να κάνει φίλους. Βάδιζε μάλλον επιφυλακτικά, σαν να κατανοούσε ότι μοιραζόταν τούτο τον κόσμο και ότι ανά πάσα ώρα και στιγμή μια άλλη πραγματικότητα θα υπερέβαινε τη δική του. Δεν είχε σημασία εάν αυτό συνέβαινε ή όχι· ήταν πιο πολύ ζήτημα του εάν ήσουν πρόθυμος να το δεις. Και παρέμενε ακόμη το αγόρι που είχε γαλουχήσει ο θεός του –πάντα περίεργος, πάντα εύπιστος– και κακό δεν τον είχε βρει.

Αλλά ένα βράδυ ο Θωμάς συνάντησε μια παρέα άντρες σ' ένα μπαρ που λογομαχούσαν για εκείνο τον αγώνα Ινδία-Νιγηρία πάνω από δεκαέξι μπουκάλια Gulder. Ήταν 99-0 ή 99-1 ή 100-1; Ήταν λιοντάρι ή φίδι ή τριπλασιασμός της μπάλας; Οι φωνές τους βάραιναν· ένας σηκώθηκε και απειλήσε ότι θα σπάσει ένα μπουκάλι στο κεφάλι ενός άλλου. Για πρώτη φορά πέρασε από το μυαλό του Θωμά να γκουγκλάρει την ιστορία του ματς.

Το πρώτο λινκ που εμφανίστηκε ήταν ένα ρεπορτάζ του BBC, όπου σταματούσαν διάφορους στον δρόμο και τους ρωτούσαν για τον αγώνα και όλοι έδιναν απαντήσεις που ήταν αντιφατικές. Ο Θωμάς μεμιάς έσκασε στα γέλια, καθώς αισθάνθηκε ένα μαύρο κουτί αμφιβολίας ν' ανοίγει μέσα του. Απλώθηκε σαν πυκνός ατμός και πήγε κι άγγιξε και τις άλλες ιστορίες που τον είχαν κάνει να γίνει ο άνθρωπος που υπολόγιζε κάθε του βήμα από πριν. Οι κλέφτες της μοίρας, οι

άνθρωποι που θάβονταν ζωντανοί, ο ανεμοστρόβιλος – ήταν αληθινά όλα αυτά; Δεν ήξερε πια.

«Μια Heineken, παρακαλώ», είπε στη σερβιτόρα, νιώθοντας πολύ ανόητος για να σκρολάρει κι άλλο στα αποτελέσματα του Google.

Μια αδυναμία τυλίχτηκε στη μέση του σαν δυο ερωτευμένα χέρια. Ήταν σίγουρος ότι ακόμα κι αυτό, το μόλις αποκτημένο iPhone, τον έκρινε, ότι η Σίρι γούρλωνε τα μάτια της μες στο κεφάλι του. Αλλά εδώ ήταν Λάγος, σωστά; Για αποχαιρετιστήριο δώρο, του είχε *πράγματι* πει ιστορίες για το Λάγος ο θείος του.

«Τις γιορτινές περιόδους στο Λάγος», είπε ο θείος Έιντζος, «είναι πάμπολλες οι αναφορές για ανθρώπινα μέλη που εξαφανίζονται. Οι άνθρωποι πρέπει να εμπορευτούν κάτι για να βρουν τα χρειαζόμενα χρήματα ώστε να υπάρχουν τρόφιμα στο οικογενειακό τραπέζι. Κι έτσι φροντίζουμε ν' αποφεύγουμε τις αγορές εκείνες τις περιόδους, ιδίως τα Χριστούγεννα. Ιδίως τις νυχτερινές αγορές. Έχουν και στο Μπενίν τέτοιες. Δεν είναι δύσκολο: ό,τι χρειάζεται ο άλλος είναι να περάσει σύρριζα από σένα και το... ξέρεις, τα γεννητικά σου όργανα, θα εξαφανιστούν».

Ο Θωμάς πάσχιζε να φανταστεί την αμετάβλητη σιγαλιά που θα προξενούσε ένα τέτοιο είδος κλοπής. Πώς θα ήταν το κορμί του δίχως να αιωρείται το πέος του εκεί, λέγοντας «Εδώ είμαι, εδώ είμαι» όλη την ώρα. Καθώς το σκεφτόταν πραγματικά, δεν ήταν σίγουρος αν θα τον ένοιαζε και πολύ, μιας και η παρουσία του πράματος μερικές φορές τον σάστιζε. Αλλά είχε φίλους που αγαπούσαν το δικό τους πράμα, που κόμπαζαν γι' αυτό κάθε τόσο. Καταλάβαινε ότι μια τέτοια απώλεια κάποιους θα τους ξέκανε.

«Και, για να προλάβω την ερώτησή σου, ναι, φυσικά και

μπορείς να τρέξεις μέσα στο πλήθος προσπαθώντας να βρεις τον άνθρωπο αυτό», συνέχισε ο θεός του. «Αλλά, λες να 'ναι εύκολο να βρεις χαμένα βυζιά ή ένα χαμένο πέος μες στην τσάντα ή στην τσέπη κάποιου; Αν είναι σβέλτος αρκετά για να σου κλέψει το πράμα σου, θαρρείς ότι δεν θα γίνει αόρατος προτού ανοιγοκλείσεις τα μάτια; Θαρρείς ότι δεν θα έχει το πρόσωπο ενός παιδιού ή ενός γέρου με καθαρή συνείδηση, αυτό το αθώο ύφος που το καθιστά αδύνατον να τον ρωτήσεις;»

Σήκωσε τους ώμους.

«Ορισμένοι δεν το παίρνουν χαμπάρι ώσπου να φτάσουν σπίτι, γιατί δεν μένει καθένας μες στο κορμί του όταν περπατάει. Άλλοι δεν το πιστεύουν· λένε ότι όλα είναι μες στο κεφάλι τους. Ξέρεις, σ' εμάς τους Νιγηριανούς τίποτα δεν αρέσει πιο πολύ απ' όσο η άρνηση. Γι' αυτό φαντάζομαι ότι οι υπόλοιποι συνεχίζουν να βαδίζουν, επειδή είναι καλύτερο να χάνουν ένα μέρος παρά ολόκληρο το κορμί τους».

Για σκέψου, σαν μεγάλωνε ο Θωμάς, έβλεπε Εθνική Τηλεοπτική Αρχή Νιγηρίας με τον θείο του ένα βράδυ και είδαν ένα ρεπορτάζ για κάποιον που τον είχαν πιάσει να κλέβει ένα μαγαζί γιατί το κόλπο που έκανε δεν έπιασε. Καθώς πάλευε να την κοπανήσει, μαζεύτηκαν άνθρωποι γύρω του και άρχιζαν να φωνάζουν «Κλέφτης, κλέφτης, κλέφτης». Στην τηλεόραση είχαν βάλει μια μαύρη μπάρα να σκεπάζει τα μάτια του καθώς ζητούσε συγγνώμη, ενώ το στόμα του ήταν μια λεκάνη όλο αίμα. Αλλά ο άντρας ήταν ευγνώμων, γιατί στ' αλήθεια θα μπορούσε να χαθεί έτσι: άξαφνα, λάστιχο· άξαφνα, φωτιά· άξαφνα, παρανάλωμα· και μετά οι φωτιές ν' ανεβαίνουν στον αέρα σαν στάχτες. Αλλά ο άντρας ομολόγησε και παρέδωσε το φυλαχτό που τον είχε βοηθήσει. Τον έσπασαν στο ξύλο, καθότι αποδιοπομπαίος τράγος. «Ο διάβολος έφταιγε», ούρλιαζε ο άντρας. «Ο διάβολος έφταιγε». Ο Θωμάς θυμόταν πώς κοίταζε καθώς

ξυλοφόρτωναν τον άνθρωπο, με μάτια κολλημένα στην οθόνη, τι σκεφτόταν ακόμα κι όταν τινάζοταν: Αυτό είναι ακόμα πιο διασκεδαστικό από το *Papa Ajasco*. Πιο διασκεδαστικό από το *Super Story*. Πιο διασκεδαστικό από το *Telemundo*.

• • •

Επειδή η αμφιβολία έρχεται σαν δροσερό αεράκι, ο Θωμάς πήγε στην αγορά την παραμονή των Χριστουγέννων για να τριγυρίσει ειδικά εκεί. Είχε αποφασίσει ότι θα πήγαινε να δει τον θείο Έιντζος πριν από την Πρωτοχρονιά. Ο Θωμάς θα τηλεφωνούσε στον θείο του για να του εκτοξεύσει τις θυμωμένες σκέψεις του κατευθείαν, αν δεν είχε την αγωγή που είχε, αλλά, απεναντίας, απλώς σκέφτηκε: Είναι ψέματα, όλα όσα μου είπε ο θείος είναι ψέματα. Και την ένιωσε σαν μικρή νίκη αυτή τη νέα του ικανότητα να απαγκιστρωθεί από του θείου του την πίστη και να συγκροτήσει τη δική του απιστία.

Αλλά δεν γινόταν να βγάλει από το μυαλό του εκείνες τις ιστορίες. Τον ακολουθούσαν παντού, προσθέτοντας βάρος στη σκιά του και τραβώντας τον προς τα κάτω. Και πάλι όμως δεν γινόταν να είναι αληθινές. Κανένα από τα πράγματα αυτά δεν είχε νόημα. Πώς μπορούσαν να κλαπούν τα μέλη ενός ανθρώπου; Και, εάν ήταν δυνατόν, γιατί δεν συνέβαινε και σε άλλες χώρες; Πώς μπορούσε μια μοίρα να ανταλλαχθεί ή να ακυρωθεί; Πώς μπορούσαν απλώς να εξαφανιστούν άνθρωποι;

Ακριβώς.

Στην αγορά επικρατούσε ευχάριστη ατμόσφαιρα. Κοτόπουλα ζωντανά πετάριζαν στο αριστερό χέρι μιας γυναίκας καθώς βαστούσε ένα παιδί με το δεξί της· ένας σάκος ρύζι επάνω σε κάποιου το κεφάλι καθώς επέβαινε στην πίσω θέση ενός *οκάντα*.⁸ μιας γυναίκας το δαχτυλίδι να στραφταλίζει

σ' έναν λόφο από αλεύρι γκαρί· ένας άντρας να καπνίζει με το ένα χέρι στον γοφό του· δύο τύποι με μαϊμού ρούχα να κουτσομπολεύουν· κάποιιο να κάνουν παζάρια. («Κυρά μου, σε παρακαλώ πια. Κάνε λίγο σκόντο για τ' όνομα του Χριστού. Δεν έχεις δει ποτέ τα *Πάθη του Ιησού*; Χριστούγεννα έχουμε. Χρονιάρες μέρες είναι».) Όλοι αντίκριζαν τη ζωή τους. Δεν μπορούσε να φανταστεί κανέναν απ' αυτούς να ξέρει τι ώρα ήταν.

Ο Θωμάς τριγύρισε στην αγορά με το κινητό στο χέρι, με το κορμί του πάνω του και με τον εαυτό του μέσα στο κορμί. Περίμενε να κάνει κάποιος κάτι δραματικό –να του κλέψει το κινητό, να του κλέψει το πέος–, αλλά τίποτα δεν συνέβη. Δοκίμαζε κάτι, προκαλούσε όποια δύναμη είναι αρμόδια για τις κακοτυχίες: Αν κάποιος έκλεβε το πράμα του, τότε θα τις πίστευε τις ιστορίες. Όλες τους. Αλλά για την ώρα τού φαινόταν ανοησίες. Οι Νιγηριανοί και οι θεατρικοί τους. Οι ίδιοι άνθρωποι που αργότερα θα διατεινόταν ότι φίδια έφαγαν οχτώ εκατομμύρια νάιρα. Ή ότι οι μάγισσες μεταμορφώνονται μερικές φορές σε πουλιά. Ή ότι ένα μωρό γεννήθηκε μέσα σε μια άσπρη νάλον τσάντα και ένα άλλο μ' ένα ροζάριο στον λαιμό του. Στο πεζοδρόμιο ο Θωμάς είδε ένα κουρελιασμένο χαρτονόμισμα των εκατό νάιρα κι αποφάσισε να το μαζέψει. Θα μεταμορφωνόταν σε γλυκοπατάτα; Γιατί υπήρχε και αυτή η ιστορία. Αλλά το έβαλε στην τσέπη του και το κορμί του παρέμεινε το ίδιο.

Ήδη ο Θωμάς αισθανόταν την αγάπη του για τον θείο να εξαφανίζεται. Ήταν έτοιμος να γυρίσει και να φύγει, όταν συνειδητοποίησε ότι –για περίμενε μια στιγμή!– ήταν ήδη στην αγορά και σε μισή ώρα ο ήλιος θα έδυε, οπότε μπορούσε κάλλιστα να τεστάρει και την ιστορία που του είχε πει ο θείος του για τις νύχτες. Του είχε πει ο θείος Έιντζος ότι οι αγορές δεν υπάρχουν μονάχα με έναν τρόπο τις νύχτες. Του είχε πει

ότι υπάρχει η αγορά που βλέπεις –εκεί ακριβώς–, αλλά υπάρχει κάτωθι της ένας άλλος κόσμος. Γι' αυτό, ακόμα κι αν σου πέσει κάτι στην αγορά, πρέπει πάντα να κοιτάξεις ίσια μπροστά σου –ποτέ ανάμεσα στα πόδια σου–, αν σκύψεις να το μαζέψεις. Δεν πρέπει να κοιτάξεις πίσω σου με το πρόσωπο αναποδογυρισμένο. Άνθρωποι έζησαν ολόκληρη ζωή χωρίς να το δοκιμάσουν, γιατί έχουν ακούσει για εκείνους που τους ρούφηξαν από τούτη την επικράτεια και δεν τους είδε ποτέ ξανά ανθρώπου μάτι. Ο θείος Έιντζος είχε πει στον Θωμά με δάκρυα στα μάτια για κάποιον που αγαπούσε και που χάθηκε ακριβώς μ' αυτό τον τρόπο. Αλλά τώρα όλα αυτά έμοιαζαν αμφισβητήσιμα στον Θωμά. Όταν άρχισε να πέφτει το σκοτάδι, ο Θωμάς έσκυψε με τα πόδια ανοιχτά, τις παλάμες τυλιγμένες στους αντίστοιχους αστραγάλους και το κεφάλι αναποδογυρισμένο. Μετά άνοιξε τα μάτια του και κοίταξε.

• • •

Το λοιπόν, όταν ο Ιησούς μπήκε στο Υπερώον, ο μαθητής του ο Θωμάς δεν πίστευε ότι ήταν Αυτός κι έτσι έθεσε τα δάχτυλά του επί τον τύπον των ήλων στα χέρια και στα πλευρά του Ιησού. Το να ακούει και να βλέπει δεν αρκούσε στο ξεροκέφαλο πνεύμα του, χρειαζόταν να ψαύσει για να αισθανθεί τη διαβεβαίωση του θανάτου. Ένα όνομα καθοδηγεί το κεφάλι, το ξέρεις; Έτσι, προσέχοντας τον τρόπο με τον οποίο ήρθε στον κόσμο –όλο κλάματα, ήδη καχύποπτος προς το φαγητό και το νερό, αρνούμενος της μάνας του το βυζί–, θα έπρεπε να το σκεφτούν καλύτερα προτού δώσουν στο παιδί αυτό το όνομα-παγίδα.

Ανάμεσα απ' τα πόδια του ο Θωμάς είδε ανθρώπους να τρέχουν προς το μέρος του. Αίμα ανέβηκε στο κεφάλι του και

τα πάντα στο οπτικό του πεδίο έγιναν γκριζα. Είδε κορμιά να σβήνουν, σκελετούς να βαδίζουν στις παλάμες του, πλανόδιους πωλητές να στέκονται στο κεφάλι τους πουλώντας εδώδιμα με τα πόδια τους. Δύο άντρες να σουλατσάρουν ράθυμα. Δύο γυναίκες ν' αγκαλιάζονται για ένα δευτερόλεπτο. Η όρασή του άρχισε να στροβιλίζεται, ώσπου έμοιαζε με τη δίνη ενός τυφώνα. Προτού προλάβει ν' ανοιγοκλείσει τα μάτια, μια σφοδρή ριπή του αγέρα τον άδραξε απ' το κεφάλι και τον τράβηξε μέσα της με τη δύναμη του χεριού ενός θεού.

Λοιπόν.

Πρέπει να γνωρίζεις τι συμβαίνει όταν μια δίνη πεινάει με τέτοιο τρόπο, ναι;

Άουτς, μικρέ! Κάποιος θα έπρεπε να σ' το διδάξει.

[Τελευταία φορά που τον είδαν: 24/12/201x]